

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ
Δράση Ενημέρωσης Saferinternet.gr

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Τα ισχυρά και τα αδύνατα σημεία των προγραμμάτων γονικού ελέγχου

Εν όψει της σημερινής Παγκόσμιας Ημέρας των Τηλεπικοινωνιών και της Κοινωνίας της Πληροφορίας, η Δράση Ενημέρωσης *Saferinternet.gr* του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου θα ήθελε να σας ενημερώσει σχετικά με τα ισχυρά και τα αδύνατα σημεία των προγραμμάτων γονικού ελέγχου.

Συγκεκριμένα, 25 δημοφιλή εργαλεία γονικού ελέγχου για προσωπικούς υπολογιστές, 3 για κονσόλες παιχνιδιών και 2 για κινητά τηλέφωνα ελέγχθηκαν στον τρίτο κύκλο του προγράμματος *SIP-BENCH* «*Συγκριτική αξιολόγηση των εργαλείων γονικού ελέγχου για τη διαδικτυακή προστασία των παιδιών*» που χρηματοδοτείται από το 2006 από το πρόγραμμα Safer Internet της Ε.Ε, με στόχο να παρέχουν στους γονείς αντικειμενική εικόνα σχετικά με το αποτελεσματικότερο λογισμικό για τα παιδιά τους.

Τα εργαλεία που περιλαμβάνονται στην πρόσφατη μελέτη αναλύθηκαν με ρυθμίσεις για δύο ηλικιακές ομάδες, αφενός 12 ετών και νεότεροι και, αφετέρου, 13 ετών και άνω. Τα εργαλεία ελέγχθηκαν σύμφωνα με 4 κριτήρια:

Λειτουργικότητα: είναι το εργαλείο συμβατό με τα λειτουργικά συστήματα (π.χ. Windows, Linux, Mac OS); Μπορεί να φιλτράρει περιεχόμενο ιστοσελίδων σύμφωνα με λέξεις-κλειδιά, θέματα, διευθύνσεις URL; Μπορεί να εμποδίσει ή να ελέγξει την πρόσβαση στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης; Μπορεί να έχει διαφορετικές ρυθμίσεις φιλτραρίσματος του διαδικτυακού περιεχομένου για την 7χρονη κόρη σας και τον 16χρονο γιο σας;

Ασφάλεια: μπορεί το εργαλείο να απενεργοποιηθεί εύκολα ή να παρακαμφθεί από τεχνολογικά ειδήμονες νέους;

Αποτελεσματικότητα: μπορεί το εργαλείο να μπλοκάρει πλήρως ιστότοπους με περιεχόμενο ακατάλληλο για παιδιά ή συνεχίζει να παραμένει δυνατή η πρόσβαση στους εν λόγω ιστότοπους; Μπλοκάρει 50%, 75%, 90% των ιστότοπων πορνογραφικού/βίαιου περιεχομένου; Μήπως μπλοκάρει ταυτόχρονα και καλό περιεχόμενο για παιδιά; Είναι διαθέσιμο σε γλώσσες που κατέχουν οι χρήστες; Μπορεί να φιλτράρει σωστά τα ιστολόγια, τα φόρουμ και τους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης;

Χρηστικότητα: Μπορούν τόσο αρχάριοι όσο και προχωρημένοι χρήστες να εγκαταστήσουν το εργαλείο στον υπολογιστή τους; Είναι πολύπλοκη η διαδικασία εγκατάστασης; Είναι εύκολο για το γονέα και το παιδί να αντιληφθούν ότι κάποιος ιστότοπος έχει μπλοκαριστεί;

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι **κανένα από τα προγράμματα λογισμικού που ελέγχθηκαν δεν πληροί καθ' αρχάς όλες τις προδιαγραφές λειτουργικότητας**. Η μεγαλύτερη βαθμολογία αγγίζει το 3.4 σε μια κλίμακα με άριστα το 4. 12 εργαλεία βαθμολογήθηκαν με λιγότερο από 2 στα 4. Γενικά, τα προγράμματα λογισμικού παραμένουν αποτελεσματικά σε ότι αφορά στο μπλοκάρισμα διαδικτυακού περιεχομένου για ενήλικες και εν γένει επιβλαβούς περιεχομένου, αλλά εμφανίζονται λιγότερο αποτελεσματικά στο φιλτράρισμα περιεχομένου που σχετίζεται με το ρατσισμό και σελίδων που ενθαρρύνουν τους νέους να βλάψουν τον εαυτό τους (δικτυακοί τόποι που προωθούν την ανορεξία, την αυτοκτονία ή τον αυτο-ακρωτηριασμό). Εν γένει τα περισσότερα εργαλεία δεν είναι πολύ αποτελεσματικά στο φιλτράρισμα περιεχομένου που παράγεται από τους χρήστες ("user generated content"). Παρόλο που μπορούν να εμποδίσουν την πρόσβαση σε ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης και υπηρεσίες streaming, πολύ λίγα εργαλεία μπορούν να φιλτράρουν επαφές σε εφαρμογές όπως το Skype και το MSN. Η πλειονότητα των εργαλείων μπορεί να εμποδίσει το streaming από το YouTube. Ωστόσο, κανένα από τα εργαλεία γονικού ελέγχου αφού μπλοκάρει μια επιβλαβή ιστοσελίδα δεν οδηγεί το παιδί ή τον έφηβο χρήστη σε ασφαλή αναζήτηση.

Σε σχέση με την **ασφάλεια**, το τρωτό κομμάτι σε αρκετά από τα εργαλεία που ελέγχθηκαν είναι πώς μπορούν να παρακαμφθούν οι ρυθμίσεις ασφαλείας με έμμεσες μεθόδους πρόσβασης στις επιβλαβείς ιστοσελίδες όπως ιστοσελίδες μετάφρασης ή το Google Cache.

Ως προς την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων λογισμικού για υπολογιστές, στη μελέτη διαπιστώνεται πως είναι γενικά χαμηλή καθώς παραμένει πιθανότητα μεγαλύτερη από 20% να μπορέσουν να περάσουν μέσα από τα φίλτρα τους ιστοσελίδες ακατάλληλες για παιδιά. Λίγα μόνο εργαλεία έχουν τη δυνατότητα να φιλτράρουν περιεχόμενο web 2.0 (όπως οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης ή ιστολόγια).

Δεκατέσσερα (14) από τα είκοσι πέντε (25) εργαλεία εμφανίζονται περισσότερο αποτελεσματικά όσον αφορά στην εγκατάστασή τους και όχι στη **χρηστικότητα** τους. Κάποια προγράμματα λογισμικού βαθμολογούνται χαμηλότερα από 2 στα 4 στο συγκεκριμένο κριτήριο, ενώ μόνο 2 από τα 25 προγράμματα συγκεντρώνουν βαθμολογία ίση ή υψηλότερη από 3. Είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε πως, παρόλο που οι επιλογές εγκατάστασης είναι σχετικά απλές για τους γονείς, τα προγράμματα δεν παρέχουν πολλές δυνατότητες εξατομικευμένης προσαρμογής του φίλτρου ανάλογα με τις ανάγκες που κρίνει ο κάθε γονέας για το παιδί του.

Επιπλέον, λίγα μόνο προϊόντα είναι σε θέση να φιλτράρουν το περιεχόμενο ιστοσελίδων στις οποίες η πρόσβαση γίνεται από κινητά τηλέφωνα, και συγκεκριμένα smartphones ή κινητά με επιλογές Android. Οι επιλογές φιλτραρίσματος διαδικτυακού περιεχομένου είναι σαφώς πιο περιορισμένες σε σχέση με τα προγράμματα λογισμικού για υπολογιστές και επιτρέπουν βασικές λειτουργίες όπως μπλοκάρισμα πρόσβασης στο διαδίκτυο, στην ηλεκτρονική αλληλογραφία και στο YouTube.

Παρομοίως και οι κονσόλες παιχνιδιών, αν και έχουν ενσωματωμένα εργαλεία γονικού ελέγχου, δεν είναι σε θέση να φιλτράρουν τις ιστοσελίδες ανάλογα με το περιεχόμενό τους. Οι δραστηριότητες που μπορούν να ελέγξουν τα εργαλεία αυτά είναι κατά κύριο λόγο η συνομιλία με άλλους παίκτες που είναι online και το «κατέβασμα» περιεχομένου ή οι διαδικτυακές αγορές. Επίσης, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι γονείς είναι λιγότερο εξοικειωμένοι με τα εργαλεία αυτά, ωστόσο η εγκατάστασή τους είναι σχεδόν αυτόματη και η χρήση τους σχετικά απλή.

Η πλέον διαδεδομένη γλώσσα των εργαλείων γονικού ελέγχου είναι η αγγλική, ενώ η επιλογή εργαλείων σε άλλες γλώσσες είναι περιορισμένη.

Στο πλαίσιο του προγράμματος *Safer Internet* της Ε.Ε. για ασφαλέστερη χρήση του Διαδικτύου, η Επιτροπή θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί την εξέταση λογισμικού γονικού ελέγχου έως το τέλος του 2012, και θα παρακολουθεί την πρόοδο.

Στη διεύθυνση www.yprt.eu/sip διατίθεται βάση δεδομένων, όπου οι γονείς μπορούν να αναζητήσουν το πλέον κατάλληλο εργαλείο γονικού ελέγχου για τις ανάγκες τους ανάμεσα από τα 25 εργαλεία που αξιολογήθηκαν.

Η πλήρης έκθεση του προγράμματος για ασφαλέστερη χρήση του Διαδικτύου με τίτλο «SIP-BENCH II: συγκριτική αξιολόγηση των εργαλείων γονικού ελέγχου για τη διαδικτυακή προστασία των παιδιών» είναι διαθέσιμη στην διεύθυνση:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/projects/filter_label/sip_bench2/index_en.htm

Τι είναι τα εργαλεία γονικού ελέγχου;

Τα εργαλεία αυτά παρέχουν τη δυνατότητα στους γονείς να προστατεύουν τα παιδιά και τους εφήβους μέσα από τρεις τύπους δράσης:

- Προσαρμογή και φιλτράρισμα του περιεχομένου των ιστοσελίδων στο διαδίκτυο: επιτρέπει στα παιδιά και στους εφήβους να βλέπουν ιστοσελίδες που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια όπως ορίζονται κατά τη διαμόρφωση του εργαλείου. Οι γονείς μπορεί να ζητήσουν τη μη εμφάνιση συγκεκριμένης θεματολογίας ή περιεχομένου ή ακόμη και συγκεκριμένων URL ή λέξεων κλειδιών.
- Αποκλεισμός της χρήσης συγκεκριμένων εφαρμογών ανεξαρτήτως καταλληλότητας περιεχομένου (πχ. το εργαλείο θα μπορούσε να εμποδίσει τα παιδιά από το να παρακολουθήσουν «streaming video» μέσω Media Player).
- Παρακολούθηση της χρήσης εφαρμογών για πρόσβαση σε διαδικτυακό περιεχόμενο: αναφορά εάν και για πόσο χρονικό διάστημα ή πότε έγινε πρόσβαση σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες με τη χρήση συγκεκριμένης εφαρμογής.